

AVGIFTSMODELL OCH EGENAVGIFTER FÖR FÄRDTJÄNSTESOR

1. Situation

Med anledning av den förändrade zonindelningen i kollektivtrafiken som infördes den 4 november 2020, uppdateras strukturen för färdtjänstens avgiftsmodeller. Konsekvensen med ny zonindelning är att den prisstödsmodell som använts i Melleruds kommun sedan år 2013 avvecklas, eftersom färdtjänstens avgiftssystem inte kommer att ha någon koppling till kollektivtrafiken. Detta innebär att Melleruds kommun behöver inrätta en ny avgiftsmodell och revidera egenavgifterna för färdtjänstresor. Föreslagna förändringar behöver också beaktas i de reviderade riktlinjerna för färdtjänsten.

2. Bakgrund

I lag om färdtjänst tydliggörs, enligt 3 §, att varje kommun ansvarar, såvitt gäller kommuninnevånarna, för att färdtjänst av god kvalitet anordnas inom kommunen och, om det finns särskilda skäl, mellan kommunen och annan kommun. En kommun får för sina kommuninnevånare anordna färdtjänst också i eller mellan andra kommuner.

Enligt 10 § och 11 § tydliggörs att för resor med färdtjänst får tillståndsgivaren ta ut en avgift och är det kommunen som är tillståndsgivare, bestäms grunderna för avgifterna av kommunen.

3. Analys

Melleruds kommun har idag riktlinjer för färdtjänst som antogs år 2013. Riktlinjerna föreslås revideras och utvecklas för att anpassas efter serviceutbud, förändringar i lagstiftning, vägledande domar och för att harmoniseras med de övriga kommunerna inom Fyrbodal.

Handläggarna i Fyrbodal, samt representanter från Västtrafik, har tillsammans diskuterat olika handlingsvägar och genomfört en omvärldsanalys för att arbeta fram förslag till en gemensam beräkningsmodell för egenavgift samt tillämpningsområde. Detta ligger i linje med avtalsskrivningen mellan kommunerna och Västtrafik, som anger att parterna ska sträva mot harmoniserat regelverk.

4. Rekommendation

Ett beräkningssätt med avståndsbaserad avgift med startavgift och därefter kronpåslag per kilometer är det alternativ till förslag som gemensamt presenteras i respektive kommun i Fyrbodal.

Följande ändringar föreslås:

Resans längd, zonindelning

Zonen för färdtjänstresor justeras till alla 49 kommuner som ingår i Västra Götalands län (2013 års beslut om zon för färdtjänstresor gäller Dalslandskommunerna samt Uddevalla, Trollhättan, Vänersborg, Årjäng och Säffle).

Egenavgift

Avgiften som föreslås bygger på en grundavgift och en avståndsbaserad avgift. I grundavgiften ingår de första fullgjorda 10 kilometerna. Vid varje ytterligare fullgjord kilometer tas en kilometerbaserad avgift ut för resan:

Förslag till grundavgift från 21-06-01: 55 kr (inkluderar de första 10 kilometerna)

Förslag till avståndsavgift från 21-06-01: 3 kr per kilometer

Den från 2013 gällande avgiften utgår från Västtrafiks baspris + 50 procent tillägg. Möjligheten att resa utanför Dalsland/Trestad finns idag inte för resande med färdtjänsttillstånd, istället krävs ansökning av riksferdtjänstresa för varje enskilt tillfälle.

Färdtjänstresa i annan kommun

Taxan för färdtjänstresa i annan kommun ges samma beräkningsgrund som färdtjänstresa men med skillnaden att grundavgiften är den dubbla jämfört med lokal färdtjänstresa.

Ekonomiska konsekvenser

De ekonomiska konsekvenserna för Melleruds kommun förväntas bli någorlunda neutrala om grundavgiften sätts till 55 kr och avståndspriset blir 3 kr per kilometer för resor som överskrider 10 km.

Mellan 2018 och 2019 minskade de totala kostnaderna för färdtjänst något. Nedgången 2020 har under perioden jan-okt varit drastisk, vilket kan förklaras av Covid -19. Självfinansieringsgraden har uppgått till ca 15-16 procent under samtliga tre år.

Kostnadsredovisning färdtjänst

År	Tot kostnad	Egenavgift	Egenavgift, procent av totala kostnader	Nettokostn	Antal resor exkl medresenär el ledsagare	Netto-kostnad per resa	Källa: QlikView
2018	1943458	308677	15,9%	1634781	5349	305,62 kr	
2019	1829770	274846	15,0%	1554924	5325	292,00 kr	
2020 jan-okt	765612	120885	15,8%	644727	2430	265,32 kr	

Förslaget innebär att alla personer med färdtjänsttillstånd ska betala egenavgift och att avgiften är densamma oavsett ålder eller sysselsättning.

Det innebär att modellen med arbetsresor inom färdtjänst fasas ut när nuvarande tillstånd löper ut. Avdrag för arbetsresor kan göras enligt skattelagstiftning samt genom ansökan om handikappersättning och merkostnadsersättning för resor hos Försäkringskassan.

Det innebär också att ungdomstaxan tas bort. Barn och ungdomar med funktionsnedsättning har också rätt att söka handikappersättning och merkostnadsersättning för resor.

Avgiftsmodellen innebär förenklingar, men också förändringar för vissa resenärer jämfört med tidigare modell, förändringar som kan uppfattas både som positiva och som negativa.

Exempel på egenavgift med ny modell:

- 1) Boende på Korsgatan, Mellerud ska resa till Melleruds Nya Handel. Resan är 2,1 km lång. Hela resan inryms i grundavgiften på 55 kr, varför egenavgiften blir 55 kr (med modellen från 2013 kostar resan också 55 kr).
- 2) Boende i Håverud reser till Köpmantorget, Mellerud, avståndet är 16,5 km. Med grundavgift för de första 10 km och därefter tillägg på 3 kr per km, blir egenavgiften 73 kr (med modellen från 2013 kostar resan 78 kr).
- 3) Boende i Forsebol åker hem en fredagsnatt från ett besök i Håverud. Avståndet är 22,7 km. Med grundavgift för de första 10 km och därefter tillägg på 3 kr per km, blir egenavgiften 94 kr (med modellen från 2013, som innehåller nattaxa, kostar resan 156 kr).
- 4) Boende i Åsebro åker till Masthugget i Göteborg. Avståndet är 123 km. Med grundavgift för de första 10 km och därefter tillägg på 3 kr per km, blir egenavgiften 394 kr (med modellen från 2013 tillåts inte färdtjänstresor utanför Dalsland/Trestad. En särskild riksfärdtjänstansökan behöver sändas in, där resenären själv bokar sin resa och ombesörjer de byten mellan exempelvis taxi och tåg som behöver göras, för att komma fram.)

5. Årlig revidering av egenavgifter

Avgiften som från införandet 2021-06-01 föreslås ligga på 55 kr i grundavgift och 3 kr i kilometeravgift (utöver de 10 km som ingår i grundavgiften), föreslås därefter fastställas årligen i samband med att kommunfullmäktige beslutar om övriga taxor och avgifter inom kommunstyrelsens verksamhet. Eftersom färdtjänst är en kollektivtrafikresa för människor med funktionshinder, bör eventuell prisjustering utgå från de indexjusteringar av taxor som görs inom kollektivtrafiken och i så stor utsträckning som möjligt harmoniseras med prisutvecklingen i angränsande kommuner i området.